

Geloven in het lege graf

Daarna is Hij verschenen aan meer dan vijfhonderd broeders tegelijk, van wie de meesten nu nog in leven zijn, maar sommigen ook zijn ontslapen.

1 Korinthe 15:6

Tekst: ds. A. van Zetten

Een christen staat midden in de wereld. Wie tot geloof komt, is de invloed van deze wereld niet zomaar kwijt. Sterker nog: we worden als gelovigen dagelijks beïnvloed door het denken van onze tijd.

We staan immers midden in de samenleving en ademen de tijdgeest in. En dat is niet zonder gevaar. Paulus leert ons dat er met (het geloof in) de opstanding veel op het spel staat.

Verschijsning

De verschijning waar Paulus verslag van doet, staat namelijk in een verrijkend en daarmee verrijkend perspectief. Het bewijst ons de zekerheid van de opstanding van de Heere Jezus. In de mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan. Paulus treedt hiermee de Korinthiërs onbevungen tegemoet. Hij weet dat geloof in de opstanding in deze stad *not done* is. Het juk van het heidense meerderheidsdenken drukt zwaar op de christenen van Korinthe. Ze dreigen eronder te bezwijken.

Paulus komt met een steekhoudend bewijs, namelijk met een ooggetuigenverslag. Honderden ooggetuigen worden opgevoerd. Wie is er nu dwaas? Er is bewijs te over!

Hier blijkt dat de Heere Jezus in deze verschijning niet alleen die vijfhonderd broeders op het oog had, maar ook die gemeente van de Korinthiërs, in de branding van het opstandingsongeloof. Want we denken toch niet dat Paulus deze getuigen had opgevoerd als hij ze niet 'op had kunnen roepen'? Hij zou zichzelf volstrekt ongeloofwaardig hebben gemaakt. De Heere Jezus had in Zijn verschijning ook ons op het oog, wij die in de branding staan van het opstandingsongeloof in de wereld en soms zelfs in de kerk, opdat we Hem kennen en de kracht van Zijn opstanding.

Ingewonnen

Paulus benoemt dat de meesten van deze ooggetuigen nog in leven zijn. Ga hen het maar vragen, zegt hij daarmee eigenlijk. Dit Woord geeft hij door en de Geest paart zich aan dit Woord, opdat we Hem kennen. Want dat is wel nodig. Voor het opstandings-evangelie moeten we ingewonnen worden. Het wereldse denken sluipt de gemeente van

Korinthe binnen. Om hen heen gelooft niemand er in. Het Griekse denken minacht het lichaam en stelt het geestelijke boven het lichamelijke. Met een lichamelijke opstanding kunnen ze niets en willen ze niets. Zie maar overeind te blijven met je opstandingsgeloof als je de tijdgeest tegen hebt. Zien we hierin trouwens ook niet een verwoede poging van Gods tegenstander? Hij die het op Golgotha en in de graftuin af moest leggen tegen onze Heiland, maar die niet opgeeft zolang zijn tijd nog is?

Perspectief

Heel subtiel treedt Paulus in die geestelijke strijd van de Korinthiërs door hier nog een kort zinnetje aan toe te voegen: 'maar sommigen ook zijn ontslapen.' Ja, wat nut ons de opstanding van Christus, als je, na Hem als de Opgestane ontmoet te hebben, toch de ogen moet sluiten? Is het voortgaande sterven van gelovigen na Pasen niet het ultieme tegenbewijs van de opstanding van Christus? Er verandert niets.

Althans, zo lijkt het.

Opvallend dat Paulus dan het woordje 'ontslapen' gebruikt. Het verbindt de opstandingskracht van Christus aan de macht die Hij heeft over de gestorvenen. Paulus gebruikt het Griekse woordje dat raakt aan slapen. Zoals Jezus ooit zei: 'Lazarus slaapt.' De dood heeft niet het laatste woord, want de Opgestane beschikt over opstandingskracht. Hij roept wakker uit de dood.

Wie dit niet leerde geloven, gelooft tevergeefs. Dan ben je ook je zonden niet kwijt. Het pak van onze zonden rolde in het open graf van de Opgestane, of we zijn nog gedoemd de straf op de zonden zelf te dragen. Wie zijn zonden kwijtraakte aan de opgestane Levensvorst heeft perspectief. Met het oog op geliefden die ontslapen zijn. En voor ons, als wij zelf gaan slapen.

Zondagavond belijden we samen weer: Ik geloof in de wederopstanding der doden. Verbonden met die vijfhonderd gelovigen van destijds. Verbonden met ons Hoofd in de hemel. Hij leeft en wij met Hem! ■

Ds. A. van Zetten is predikant van de hervormde gemeenten te Bruchem en te Kerkwijk-Delwijnen-Nederhemert.

Waarom duiden wij de tijd niet?

Waarover zou ds. C. Blenk willen preken, deze zondagen waarop het coronavirus ons verontrust, het aardse leven ons benauwen kan? Als weinig anderen ontving hij de gave om 'een woord op de juiste tijd te spreken' (Jes.50:4).

Tekst: P.J. Vergunst

Jesaja is niet de enige die vindt dat het Evangelie niet tijdloos klinken mag, maar dat Gods Woord licht over een concrete situatie vallen laat. Als de dichter van Spreuken de vruchten van wijsheid benoemt, hoor ik: 'Een man heeft blijdschap in het antwoord van zijn mond, en hoe goed is een woord op zijn tijd!' Zeker, in deze bijzondere weken en maanden voor ons land vinden we dit allemaal. Het duiden van de tijd – daartoe is de kerk van alle tijden geroepen.

Beslissende uur

De titel die ds. Cornelis Blenk (christelijk Nederland kent hem vooral met zijn voornaam Cock) aan zijn op schrift gestelde levensverhaal gaf, is treffend gekozen. 'Waarom duidt u deze tijd niet?' Het is de kritische vraag die Jezus aan de menigte stelt, die Hij huichelaars noemt: 'De aanblik van de aarde en de hemel weet u te duiden. Hoe kan het dan dat u deze tijd niet weet te duiden?' De Heiland is scherp als Hij in Lukas 12:56 aangeeft dat de mensen op basis van de wolken wel tot een weersverwachting kunnen komen, maar niet onderkennen dat in Zijn komst als de Zoon van God het beslissende uur aangebroken is. Ze zien niet dat het de tijd is van Zijn heilswerk, voor de mensen het heden van de genade. In Lukas 19 komt Jezus erop terug, als Hij over Jeruzalem weent, als Hij voorzegt dat geen steen op de andere gelaten zal worden, 'omdat u het tijdstip waarop er naar u omgezien werd, niet hebt onderkend.'

Ds. Blenk heeft dit levenslang gedaan, is ons erin voorgegaan: het Evangelie betrekken op de tijd, op vandaag, morgen. Daarom is het belangrijk dat dit boek verschenen is, zodat de lezer hem kan volgen in zijn worsteling om de Schriften voor vandaag te verstaan, te ontvouwen. Hij weet zich verbonden

aan Paulus, als deze in 1 Korinthe 14 oproept naar de geestelijke gaven te streven, 'en vooral daarnaar dat u mag profeteren'. Ds. Blenk: 'Het gaat erom dat wij het chaotische gebeuren van onze tijd kunnen doorlichten tot op God.' Voor hem betekent dit niet het willen uitrekenen wanneer de wederkomst zou kunnen zijn, wel om de rode draad in de wereld-geschiedenis te kunnen zien. Zoals hij het eerder schreef in *Een open monument*, zijn schetsen over de catechismus: 'Een profeet heeft iets gezien, heeft iets te zeggen.' Een ontvankelijk, biddend en studerend leven, zonder dat kan het niet.

Wereldkerk en zending

Zo volgen we ds. Blenk in zijn in het Woord zoeken van een boodschap als de Berlijnse Muur valt, als Amerika door Osama Bin Laden aangevallen wordt én op minder ingrijpende momenten. Zo herinner ik me de twaalf jaren dat ik hem als lid van het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond meemaakte: de vragen uit de kerk en de theologie plaatsend in het licht van ontwikkelingen in de wereldkerk, met name ook in de zending.

Hij was degene die in de tijd van dreigende scheuring rond Samen op Weg de vraag stelde of de Hongaars Hervormde Kerk ons kon helpen, de kerk die ongedeeld gebleven was. Hij was degene die bij diepgaande kerkelijke verschillen van inzicht over seksualiteit en relaties de vraag stelde wat de zending ons hierin te zeggen had, of wat de geschiedenis ons kon leren. Ds. Blenk bracht de stem uit de breedte in, de stem uit de cultuur, de stem uit het verleden – en zo zette hij een thema in een ander, veelal hoger perspectief. Nu ds. Blenk onlangs tachtig jaar geworden is, wil hij dit appèl als het ware nog één keer doen uitgaan: 'Laten kerk en theologie niet met de rug naar de wereldkerk gaan staan.'

»

N.a.v. ds. C. Blenk: 'Waarom duidt u deze tijd niet? Historisch-theologisch levensverhaal', uitg. de Banier, Apeldoorn; 254 blz.; € 19,95.

Associatief

Zijn boeiende denklijn krijgt overigens ook wel eens een associatief karakter – en dan moet je in de materie ingevoerd zijn om hem te kunnen volgen. De uitgever had hier meer oog voor mogen hebben. Soms raakt dat personen, bijvoorbeeld in een zinnetje als: ‘Vader werd ouderling en ging op huisbezoek met de vader van de latere EO-voorzitter.’ Slechts ingewijden weten dat hier ds. A. van der Veer bedoeld is, ook opgegroeid in christelijk gereformeerd Vlaardingen. En in ‘klasgenoot Gert-Jan, later classicus en conrector’ ontdek ik G.J. van Middelkoop, omdat ik vrijgemaakt-gereformeerd middelbaar onderwijs volgde, maar anderen zal het ontgaan. Onnauwkeurigheid is er in namen en feiten, bijvoorbeeld als het sterven van ds. A. van Brummelen in december 2003 geplaatst wordt, de dag waarop tot kerkvereniging besloten werd. Onze oud-voorzitter stierf echter op 1 december 1999, een enkel uur voordat koningin Beatrix de dienstenorganisatie in Utrecht opende.

Zo schrijven raakt niet alleen personen, maar ook thema’s. Over de studie theologie: ‘Bij het Oude Testament vond ik de historische kritiek willekeurig: een ‘gewone’ historicus zou zich aan zulke hypothesen niet wagen.’ Weet elke lezer wat ‘historische kritiek’ in het omgaan met de Bijbel is en welke hypothesen bedoeld zijn? Ook dit had de uitgever kunnen compenseren.

Kerkelijke eenheid

De biografie van ds. Blenk geeft niettemin een fraaie inkt in het naoorlogse leven, een ontmoeting met veel boeiende personen die zijn levenspad kruisten. Niet ieder zat met een literaire schrijver (en kerkverlater) als Maarten Biesheuvel in dezelfde klas. Zijn jeugd in Vlaardingen typeert hij als ‘Nadere Reformatie in afgescheiden setting’, betekent ernst vanwege de eeuwigheid, emancipatie door studie als kind uit een eenvoudig milieu. Als ds. H. Ligtenberg naar de gereformeerde gemeente komt, stapt het christelijke gereformeerde gezin over, tot vader Blenk opnieuw bedankt: ‘Sindsdien werd het preeklezen bij vrienden door een gewezen ouderling.’ Begrijpen we alleen hieruit al de hartstochtelijke inzet van ds. Blenk voor kerkelijke eenheid? Ja!

Zo plaatsen we ook zijn ontzetting over het ontstaan van de Hersteld Hervormde Kerk, in 2004, ‘in een tijd van afval en opkomst van de islam’. Met ds. W. van Vlastuin correspondeerde hij: ‘Ons diepste motief om te blijven was dat de Heiland bewogen was met de schare. Maar dat was zijns inziens evangelisatie, geen ecclesiologie. Laat je dan de kerk pas in het Nieuwe Testament beginnen, op Pinksteren?’

P.J. Vergunst
is hoofdredacteur
van De Waarheids-
vriend.

Hervormd geworden

Dat je je eigen levensgeschiedenis meedraagt, toont ds. Blenk in de doorwerking van zijn vergeefse

bezoek aan het curatorium van de Gereformeerde Gemeenten. Hij krijgt snel erna een benoeming als IZB-evangelist: ‘Hier werd ik aanvaard.’ Ds. G. Boer schakelt hem in bij het werk voor hervormd Zoetermeer: ‘Wie bij gescheiden kerken was ‘weggezet’, werd hier ingezet; en dat door een predikant die even diep preekte. Wat was dat toch? Deze ‘bondsdominees’ verdachten geen jonge dienaren, maar dankten ervoor.’ Dank en verwondering om ‘ergens voor gevraagd te worden’ is levenslang gebleven.

Ds. Blenk kijkt op een eigen manier naar gebeurtenissen en komt zo tot verrassende uitspraken, woorden die raken. Ik noem er zomaar enkele: ‘In de Schotse kerk heeft de scholastiek minder kans gekregen, omdat deze kerk door vervolging is heengegaan, terwijl de Nederlandse kerk na de Reformatie door veel bespiegelingen is heengegaan...’ Over de confessionelen: ‘Een confessionele gemeente laat zich niet meer ombuigen’ (bij zijn afscheid van Woubrugge) en ‘Ter synode ontdekte ik: confessionelen praten mee, maar stemmen tegen.’ Of deze: ‘Wat is onopgeefbaar? Luister naar zendingsmensen die terugkomen. En door lezen kun je reizen in de tijd: naar Calvijn in Genève die Europa-breed dacht.’

Hervormd-gereformeerde geschiedenis

Door de persoonlijke bril van ds. Blenk is een boeiend stuk hervormd-gereformeerde geschiedenis vastgelegd, met name vanwege zijn vele contacten. Over dr. K.H.E. Gravemeijer, een bepalende theoloog in de naoorlogse vernieuwing van de Hervormde Kerk: ‘Hij was bij het ouder worden verontrust over een koers die hij mede had ingezet.’ Over ds. G. Boer, die dr. W. Aalders op zijn kansel nodigde: ‘Hij zegt Heer, maar hij bedoelt Dezelfde. En achteraf: Het had wel wat onderscheidend gemogen.’ Nogmaals over ds. Boer die na een teleurstellende synodevergadering zei: ‘Hoger en lager kijken: naar God en de gemeente.’ Over dr. H. Bout, die op de cursus theologische vorming ‘afgronden van onkunde’ vond. Wie verder weten wil waarom ds. Blenk zijn dissertatie niet afrondde, welke plaats Israël in zijn gebed heeft, hoe hij zijn leven in Amsterdam en Lienden ervoer, leze dit boek.

Voor mij was het ontroerendste het sluitstuk, de voorbereiding op de laatste reis van de ervaren leider van kerkhistorische uitstapjes. Calvijn en Luther, ontmoet hebben ze elkaar op aarde niet. In de hemel (voor)ziet ds. Blenk als Augustinus er ook is een kerkhistorische reünie. ‘Wie zou daar niet bij willen zijn?’ Ja, met de ontslapenen de Heere tegemoet, om Wie het gaat. ‘Komt, reisgenoten, ’t hoofd omhoog!’ ■

De vraag 'Waar is God?' kan in deze coronacrisis indringend op ons afkomen.

Drie psalmen geven serieuze reactie op spottende vraag

Waar is jullie God?

Waar is de Heere ten tijde van deze coronacrisis? Deze vraag komt regelmatig bij mij naar boven en anderen stellen die ook aan mij. Het is een serieuze vraag: Waar is God in dit alles?

Tekst: ds. C.H. Buitink

Presentator en cabaretier Arjen Lubach maakte er een grapje van. Hij hield een stemming en vroeg naar aanleiding van de coronacrisis op Twitter: 'Waarom doet God dit eigenlijk?' De antwoorden waarop gestemd mocht worden, luidden: 'Grapje, foutje, test, straf.' Tijs van den Brink en Gert-Jan Segers werden opgeroepen om te reageren. Het feit echter dat de eerste twee antwoorden 'grapje' en 'foutje' waren, geven wel aan dat deze stemming niet serieus bedoeld was.

Bijbelse vraag

Intussen kan het indringend op ons afkomen: Waar is onze God, nu deze pandemie de wereld treft? Juist met het oog daarop trof het mij dat deze vraag verschillende keren terugkomt in de Psalmen. Namelijk in Psalm 42 (twee keer), 79 en 115. In drie verschillende psalmen klinkt min of meer dezelfde vraag, namelijk: 'Waar is jullie God?'

Opvallend genoeg is de achtergrond van deze vraag telkens anders. Juist die verschillende achtergronden zouden ons vandaag de dag kunnen helpen om

in deze situatie van de coronacrisis antwoorden te geven op deze vraag. Blijkbaar zijn we niet de eersten en enigen met die vraag, maar mogen we dankbaar putten uit de aanwijzingen van Gods Woord.

Onzichtbaar

In Psalm 115 wordt de vraag gesteld vanwege de onzichtbaarheid van God. Tegenover de afgodendienst is het de Heere God, Die niet afgebeeld mag worden. Sarcastisch schrijft de psalmdichter daarbij dat de afgoden weliswaar een mond hebben, maar niet spreken. Dat ze weliswaar ogen hebben, maar niet zien. Daartegenover zet de dichter de onzichtbaarheid van de Heere God. Omdat de heidenen

Waarom zouden de heidenvolken zeggen:

Waar is toch hun God?

Onze God is immers in de hemel,

Hij doet al wat Hem behaagt.

Psalm 115:2,3

met hun afgoden de Joodse God niet kunnen zien, klinkt dan inderdaad de vraag 'Waar is toch hun God?' De dichter antwoordt: 'Onze God is immers in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.' De Heere God is niet in een beeld te vangen. Hij overtreft alle beelden die door mensenhanden gemaakt zijn. Laten we vandaag de dag oppassen dat we op de een of andere manier alsnog een beeld gaan maken, bijvoorbeeld door onze eigen denkbeelden over God op deze situatie van crisis toe te passen. De Heere God overtreft namelijk al die beelden en waarschuwt ons daar nadrukkelijk voor in het tweede gebod. Arjen Lubach is juist afgeknapt op het christelijk geloof door beelden van God die hem werden aangepreft. Toen hij twaalf jaar was, overleed zijn moeder aan borstkanker. Arjen worstelde in deze situatie met het beeld van God en één antwoord bleef hangen: 'Omdat God haar graag bij Zich wilde hebben.' Arjen kon niets met dit antwoord. Het riep bij hem boosheid op, want hoe zat het dan met hemzelf en de rest van het gezin, als achtergeblevenen? Dit beeld van God bood geen troost en begrip. In plaats daarvan zorgde het voor verbittering en vertwijfeling. Deze karikatuur van God werd tot een spotprent, zoals hierboven.

Overwonnen

In Psalm 79 wordt de vraag gesteld vanwege de verwoesting van Jeruzalem en de verontreiniging van de tempel. Door de zonden van het volk zijn de heidenvolken gekomen; ze hebben Jeruzalem overwonnen. Vele inwoners zijn gedood en gevangengenomen. De inwoners van Jeruzalem worden bespot en gesmaad. De dichter vraagt zich af hoe lang dit nog moet duren, hoe lang laat God dit nog gebeuren? De dichter bidt om hulp, redding en verzoening. Waarom? Omwille van Gods eer.

*Help ons, o God van ons heil,
omwille van de eer van Uw Naam;
red ons en doe verzoening over onze zonden,
omwille van Uw Naam.
Waarom zouden de heidenvolken zeggen:
Waar is hun God?*

Psalm 79:9,10a

Verschrikkelijk vindt hij het dat Gods Naam nu wordt gelasterd. Want het zijn de heidenvolken die op dit moment schamper zeggen: 'Waar is toch hun God?' Met de overwinning op het Joodse volk denken de heidenvolken dat ze de Heere overwonnen hebben. Vandaag horen we over ziekte en dood. De berichten en ervaringen kunnen ons beangstigen en doen twijfelen. Nu moeten we echter oppassen om het voor anderen een straf van God te noemen, nee, de dichter van Psalm 79 trekt het in het persoonlijke.

Hoe hebben wij in de afgelopen tijd geleefd uit Gods leiding, uit Gods zorg en bovenal tot Gods eer? Houdt deze tijd ons niet allemaal een spiegel voor,

*Mijn tranen zijn mij tot voedsel, dag en nacht,
omdat zij de hele dag tegen mij zeggen:
Waar is uw God?
Hieraan denk ik en ik stort mijn ziel in mij uit:
hoe ik meeding in de stoet en met hen optrok naar Gods
huis, onder luide vreugdezang en lofliederen:
een feestvierende menigte.*

Psalm 42:4,5

omdat we ontdekken waarin we tekortgeschoten zijn of omdat we geconfronteerd worden met onze tekorten nu? De Heere wil ons op Hem richten. Daarvoor leert Hij ons bidden om verzoening. Waar is de Heere God? Daar aan de voet van het kruis mag ik Hem vinden en hervinden. Juist deze tijd doet ons beseffen dat we verzoening nodig hebben en zullen verlangen naar een leven tot Gods eer.

Ver weg

In Psalm 42 wordt de vraag gesteld, omdat de dichter ergens ver weg in het noorden van Israël is. Hij is op grote afstand van Jeruzalem. Vol verlangen denkt de dichter terug aan de tijd dat hij optrok naar Gods huis, onder luide vreugdezang en lofliederen: een feestvierende menigte. Spottend zijn het daarbij echter zijn tegenstanders die hem de vraag stellen waar zijn God nu is. Het is alsof de tegenstanders van mening zijn dat de God van de dichter aan een bepaalde plek gebonden is en de dichter nu dus ver weg is van deze God. Maar de dichter spreekt zichzelf ook op die plek aan in de hoop en het vertrouwen op God.

Treffend sluit dit aspect aan op de tijd waarin wij leven, nu wij niet meer naar de kerk kunnen. In plaats daarvan moeten we veelal thuis meeluisteren. Het doet ons verdriet en toch... Juist nu mogen we weten en ervaren dat God niet aan een bepaalde plaats gebonden is. Hij werkt met Zijn Geest in de huiskamers.

Persoonlijk word ik, tot slot, zeer aangesproken door het terugkerende refrein in Psalm 42, namelijk: 'Wat buigt u zich neer, mijn ziel, en bent u onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem weer loven voor de volkomen verlossing van Zijn aangezicht.' Wat een bemoediging, wat een verwachting, wat een vertrouwen is er ook te midden van deze coronacrisis te vinden in dat hopen op God. Op welke God? De Drieënige God, Die door Zijn Geest niet aan een bepaalde plaats is gebonden. Die door Zijn Zoon verzoening heeft gebracht. En Die als Vader alle aardse (vader) beelden overtreft. ■

Ds. C.H. Buitink
is predikant van de
hervormde gemeente
te Klaaswaal.

Voor welke uitdagingen staan gezinnen in deze coronatijd?

Samen thuis...

Sinds Nederland zich bevindt in een ‘intelligente lockdown’ is er veel veranderd. We zitten 24 uur per dag thuis, leven en werken fulltime samen en de dagen lijken veel op elkaar. Onze agenda’s zijn bijna leeg. Wat kan ons helpen als we als gezin samenleven in een beperkte ruimte?

Tekst: Annemieke Janssen

Na werk of school wordt er niet gesport, gaan we niet naar bijeenkomsten van muziek, kerk, vergaderingen, verjaardagen etc. In dit artikel wil ik stilstaan bij deze situatie en mij vooral richten op het samenleven van gezinsleden die allemaal ineens veel of helemaal thuis zijn.

Structuur

Mensen gedijen over het algemeen het beste bij structuur. Deze wordt ons normaal gesproken vaak aangeboden. Nu is het belangrijk dat we deze zelf maken. Het geeft overzicht, rust en behoedt ons voor ‘dobberen’. Het is belangrijk om met elkaar te praten over een vorm van structuur in huis. Het helpt om ons gewoon aan te kleden en niet in onze joggingbroek te werken of studeren. Aangekleed en op een ‘ingerichte’ werkplek helpt ons in de ‘werkmodus’ te komen, verbetert concentratie en geeft meer scheiding tussen werk en vrije tijd. Geef zoveel als mogelijk iedereen een rustige werkplek, als het even kan een ruimte waar de deur dicht kan en niet in de huiskamer. Dit geeft meer gevoel van pauze als we koffiedrinken of lunchen. Beëindig de werkdag, ruim je werkplek dan ook op. Een opgeruimd huis geeft ook een opgeruimd hoofd. Houd in deze tijd de maatstaf van de netste persoon in huis aan. Deze heeft dat het meest nodig.

Taken verdelen en elkaar horen

Ouders zijn de leiders van een gezin. Zij bespreken eerst de kaders als team. Daarna is het belangrijk om met alle gezinsleden te praten. Beleg een gezellig overleg en vraag ieder wat goed gaat, wat lukt, waar voldoening over is, maar ook waar ieder tegenaan loopt, wat moeilijk is of waar zorgen zijn. Vanuit de kaders als ouders is het prima om dan eens bij de jongste te beginnen en in de gaten te houden dat alle gezinsleden een beurt krijgen. Als er gehoord wordt wat een gezinslid zegt, geeft dat verbondenheid, het besef gekend te worden en de mogelijk-

heid rekening te houden met elkaar en elkaar erkenning te geven. Het doet een mens goed als hij gekend wordt in zijn moeilijkheden, maar ook in wat hij bijdraagt aan de relatie of het gezin. Benoem en waardeer dus wat ieder daarin doet, dan groeit het vertrouwen. Verdeel als ouders ook de taken in de aansturing en zorg voor de kinderen. Bijvoorbeeld door blokken te maken, waarin de ene ouder beschikbaar is en de andere ouder geconcentreerd het eigen werk kan doen. Het voorkomt dat de aandacht steeds verdeeld en afgeleid wordt en irritatie ontstaat.

Fysieke en emotionele vrijheid

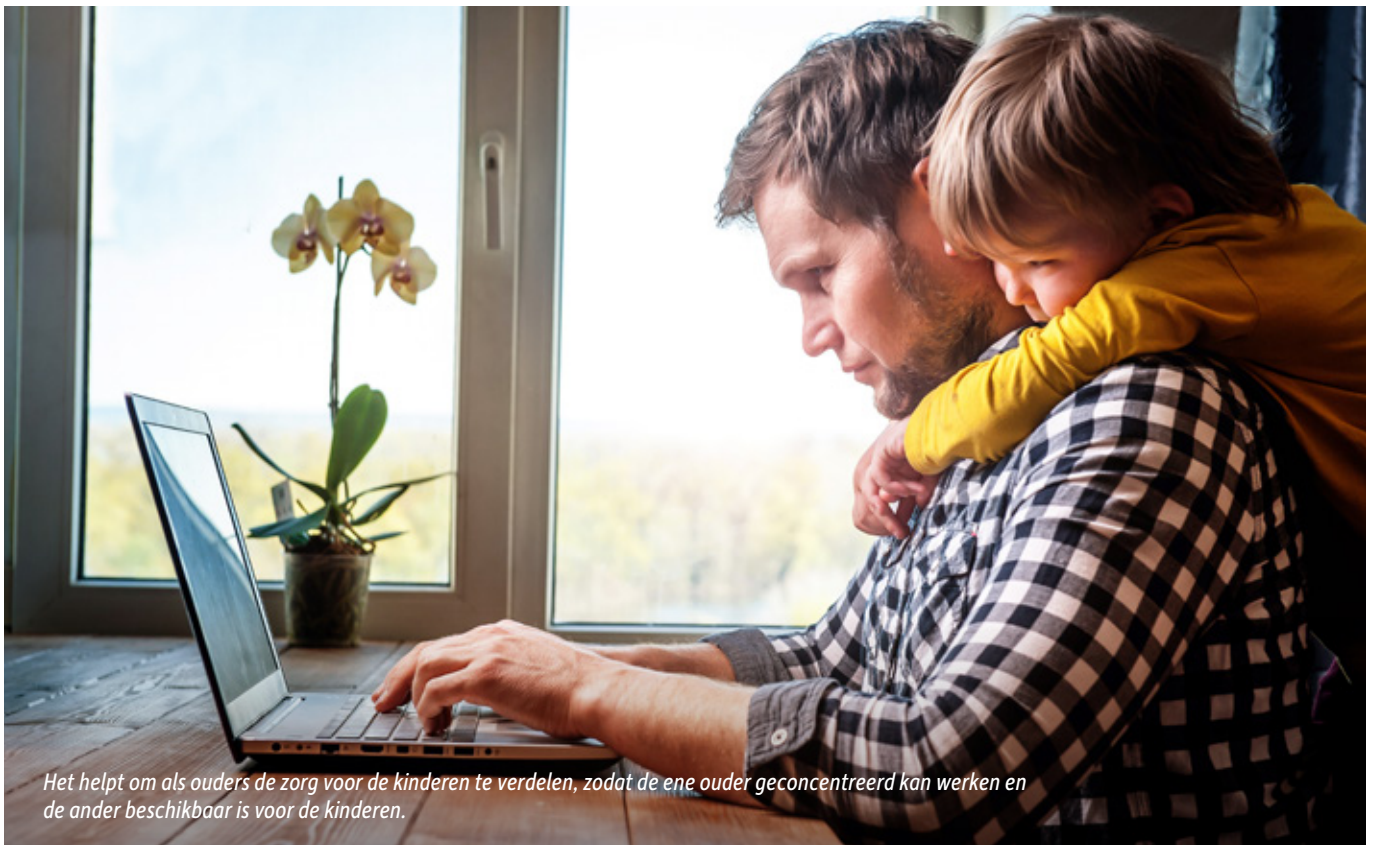
In een huwelijk zijn we zelf verantwoordelijk voor ons eigen welzijn, zijn we medeverantwoordelijk voor het welzijn van de ander en zijn we samen verantwoordelijk voor de relatie. Geef elkaar daarom vrijheid. Trek, ook als partners, een aantal uren per dag niet met elkaar op. Ieder heeft deze vrijheid nodig om tot zichzelf te komen, tot rust en ontspanning. We hoeven dan niet de hele dag op elkaar afgestemd te zijn. Maak alleen een lange wandeling, sport of trek je terug om te bellen met een vriend of vriendin, of te wandelen op gepaste afstand. Het verfrist onze gedachten en geeft ook mogelijkheden om elkaar weer eens wat te vertellen te hebben. Dit betekent als ouders ‘niet-beschikbare tijd’ krijgen.

Ontspanning, verrassing en gezondheid

Bedenk waarmee je je partner kunt verrassen. Heel praktisch kan dat zijn dat als de ene partner een wandeling maakt, de andere de huiskamer opruimt en gezellig maakt. Spreek eens af om een mooi dinertje thuis te maken, kleeft je dan ook mooi aan. Maak tijd voor intimiteit, het bindt ons aan elkaar, verlaagt de stress en maakt positieve hormonen aan. Maak wezenlijk tijd voor elkaar, expliciet geen werktijd, maar huwelijktijd. Neem koffie mee en drink die samen op een bankje in de natuur. Gezond eten, voldoende slapen en iedere dag flink buiten bewegen houdt ons fit. Het is een wapen tegen sombere/depressieve gevoelens en voor iedereen helpend om deze situatie vol te houden.

Blijf communiceren

In deze tijd kunnen irritaties oplopen, verschillen ineens groter lijken en we kunnen meer het gevoel hebben dat we in elkaars allergie leven. Laat de irritatie niet oplopen, maar blijf op een directe manier

Het helpt om als ouders de zorg voor de kinderen te verdelen, zodat de ene ouder geconcentreerd kan werken en de ander beschikbaar is voor de kinderen.

communiceren, praat met elkaar in plaats van tegen elkaar, spreek verwachtingen en behoeftes uit. Iedereen zal af en toe een 'knak-moment' hebben. Vertel de ander waar je tegen aanloopt en hoe je gedrag ervaart. Vertel ook wat je graag wel zou willen. De ander weet pas wat onze behoeften en verlangens zijn, als we deze kenbaar maken. Onder boosheid zit vaak pijn en een verlangen, probeer daarnaar te vragen. Bedenk dit: *verwijten verwijderen, wensen verbinden*. Loopt de spanning op, maak dan samen ruimte om te praten. Dat kan in een rustige ruimte in huis of tijdens een wandeling. Daarnaast helpt het om een stuk te gaan hardlopen, onze frustratie op te schrijven in een schrift of onze boosheid te ontladen door te slaan op een kussen.

Crisis maakt kans

Als we niet meer weg kunnen lopen van irritaties, pijn of verdriet, geeft het ons ook een kans. De kans om wezenlijk met elkaar te praten en elkaar weer te willen waarderen en lief te hebben. Lege agenda's geven ons de kans meer met elkaar en met de kinderen op te trekken. Doe een spel of bedenk een project in huis of in de tuin en betrek eens een ander gezinslid hierbij dan anders. Vier de successen als partners en als gezin.

Zoek steun

Schroom niet om steun te vragen als het samen te moeilijk is. Kies iemand in wie je beiden vertrouwen hebt en vraag mee te denken, te praten of te bidden. Wanneer dit niet lukt, zoek dan ook in deze tijd hulp. Een kleine leefwereld kan verslavingsgedrag vererge-

ren en onveilige situaties laten ontstaan. Dit geldt ook als we ons zorgen maken over de veiligheid van kinderen. Veel hulpverleners zijn telefonisch, of via videoconsult, toch ook fysiek bereikbaar.

Zingeving

Bonhoeffer schreef al hoezeer het van betekenis zijn voor een ander bijdraagt aan ons welzijn. Het geeft ons zingeving en een gevoel van eigenwaarde. Het geeft ook verbondenheid met andere mensen en kan verrassende contacten opleveren. Mooi om samen hierover na te denken.

Herwaarderen van tijd en relaties

En ja, ook in de kerk zijn we vaak heel druk. Deze tijd kan een bezinning zijn, een tijd waarin we onze tijdsinvulling en bezigheden herwaarderen. Wat vinden we echt belangrijk, voor welke relaties willen we tijd maken? En, waar willen we minder tijd aan gaan besteden, als alles weer mag?

Relatie met God

Zonder direct betekenis te geven aan de situatie in de wereld door corona, mogen we voor onszelf stilstaan bij wat het voor ons betekent en wat God van ons vraagt of ons wil leren. In de Bijbel lezen we ook van afzondering/isolatie, bij Elia, Johannes, Jezus. De tijd van afzondering in de Bijbel was vaak bedoeld om iemand voor te bereiden op een taak, in afzondering van andere mensen, in de nabijheid van God. Psalm 46: 'Wees stil en weet dat Ik God ben. De Heere van de legermachten is met ons; de God van Jakob is voor ons een veilige vesting.' ■

Annemieke Janssen-Begeer
is contextueel
therapeut bij Praktijk
Herstel & Leef. Zij
begeleidt echtparen
en gezinnen en
heeft als bijzonder
aandachtsgebied
hulpverlening na seksueel
misbruik binnen
familierelaties.

Zingen in de nacht

Toen het eerste besluit kwam dat de scholen en kerken voor een aantal weken voor mij verboden terrein zouden zijn, hoopte ik nog goedsmoeds dat we met Pasen wel weer in de kerk konden zijn en zingen: 'Nu jaagt de dood geen angst meer aan, want alles, alles is voldaan!' Nu ik deze column schrijf, zitten we nog volop in de lijdenstijd. En het ziet er naar uit dat de tijd van lijden tot na Pasen voort gaat duren.

Een tijd van groot en klein leed. Stervende mensen, ziekenhuispersoneel dat moet toekijken hoe patiënten sterven zonder iets te kunnen doen, familieleden die geen afscheid kunnen nemen van naasten die sterven en begraven worden. Mensen die door moeilijke tijden heengaan en die eenzaamheid door moeten komen. Zij die het nieuwgeboren leven van naaste familieleden niet in hun armen kunnen nemen. Kinderen die te maken hebben met huiselijk geweld en de veilige omgeving van school moeten missen. Voor sommige mensen is het een tijd van duisternis.

Ik vind het troostend om te zien dat God zorgt, door alles heen. De gemeenschap der heiligen krijgt op een andere manier vorm. Troostende woorden van God vinden op een andere manier hun weg. Prachtige liederen worden (wereldwijd) gedeeld. Een predikant begon met vloggen. Hoewel zijn eerste vlog technisch wat provisorisch aardeed, heeft de inhoud velen bemoedigd: 'Als hij in duisternissen gaat en geen licht heeft, laat hij dan vertrouwen op de Naam van de HEERE en steunen op zijn God.' (Jes.50:10) We hebben op God te vertrouwen. En daarom is het ook een tijd van vreugde en licht. Omdat we een God hebben Die te vertrouwen is.

Sinds het sluiten van de scholen hebben wij een nieuw ritueel in huis. De kinderen steken 's morgens een kaars aan, we luisteren naar een verhaal uit de Bijbel en we zingen. We steken de kaars aan als onderstreping van het geloof dat Hij er is, (juist) ook in de duisternis. En dan kan het zomaar gebeuren dat je gaat zingen van blijdschap. Zoals mijn zoontje van vier, onbezorgd en blij door het heerlijke, schoolvrije leven: 'Dankjewel, corona, lalalala!'

We steken de kaars aan als onderstreping van het geloof dat Hij er is, (juist) ook in de duisternis

Dr. Elsbeth Visser-Vogel is senior docent en onderzoeker bij de Christelijke Hogeschool Ede.

Willem de Zwijgerstichting komt met brochure: ‘Hoop voor een zuchtende schepping’

Het coronavirus heeft de wereld in de greep gekregen. Niet alleen werd duidelijk hoe kwetsbaar en vergankelijk wij zijn, ook is te zien dat er iets grondig mis is met onze aarde. En we kunnen niet zeggen dat we onschuldig zijn. Veel rampen op de wereld zijn een gevolg van menselijk handelen. Het milieu lijdt enorme schade. In deze brochure laat dr. J.M. Burger zien dat de milieucrisis een uiting is van een geestelijke crisis en geestelijke ontwrichting van de orde van de kosmos. God had de mens als koning en priester in de hof geplaatst, maar door de zondeval is heel de schepping losgeraakt van God. En daardoor lijkt alles zinloos, zoals ook de Prediker al had geconstateerd. Maar God stuurde in Zijn genade Zijn Zoon als mens naar onze wereld. En Hij droeg de straf voor onze zonden. Hij maakte zich één met ons menselijke leven en leed dus ook aan onze zinloosheid en vergankelijkheid. Paulus schrijft in de brief aan de Romeinen over het nieuwe leven in Christus. Vanuit het lijden van Christus kijkt hij naar de schepping. Als Opgestane is Christus ook de eerstgeborene van de schepping (Kol.1:15). Nu leeft de wereld in afwachting van de komst van Gods Zoon uit de hemel. Met de Heilige Geest als onderpand zien Gods kinderen uit naar de voleinding. Maar de volmaaktheid hebben we nog niet bereikt. Daarom zucht de schepping en is in barensood (Rom.8: 22). De gelovigen zuchten mee. En de Heilige Geest zucht mee in het lijden van de tegenwoordige tijd. Het lijden is niet meer zinloos,

maar mag beleefd worden in eenheid met Jezus Christus door de Geest. Het is ook geen eindstation meer.

Dat betekent volgens de schrijver voor ons leven hier en nu dat we, delend in de zalving van Christus, weer als priester en koning met de schepping mogen handelen. Er zijn meerdere motieven om je in te zetten voor ecologische en sociale gerechtigheid. Christus heeft de crisis van Gods schepping bij de wortel aangepakt. En wie weet wat we in de nieuwe aarde indragen door onze zorg voor het milieu nu.

Al deze dingen worden in de brochure uitgelegd en toegelicht. Een rijk geheel. Ieder hoofdstuk heeft een aantal mooie, directe gespreksvragen om de geboden stof te verwerken en te overdenken.

L.G. Compagnie, Hengelo

Dr. J.M. Burger, ‘Hoop voor een zuchtende schepping. Theologische reflecties over lijden en ecologie naar aanleiding van Romeinen 8’, uitgave van de Willem de Zwijgerstichting, Baarn, € 4,30 (excl. verzendkosten).

Te bestellen via de website www.willemdewzijgerstichting.nl of wdzst@kpnmail.nl. Ook te verkrijgen via de boekhandel. Donateurs ontvangen in voor- en najaar een brochure voor een minimale donatie van € 7.

De Waarheidsvriend

Behoeftte aan toerusting en bezinning?

Neem een jaarabonnement voor slechts € 49 en ontvang De Waarheidsvriend twee maanden gratis. Of vraag een cadeau-bon aan en schenk een jaarabonnement.

Ga naar www.dewaarheidsvriend.nl/word-abonnee of bel ons op 055-5766660.

Wij wensen u, mede namens de overige duizenden abonnees, veel leesgenoegen toe.

Gebet ten tijde van de coronacrisis

Geprezen zij Uw Naam, Heere onze God.

U bent de Levende.

Tot U komen we in deze onrustige en spannende tijd vanwege het rondgaande virus.

Uw Woord geeft moed en hoop!

Dank, dat we tot U mogen bidden.

Velen zijn thuis; ouderen, alleenstaanden en gezinnen.

We vinden dit moeilijk.

Wees met ouderen, die nu lange, eenzame dagen doormaken.

Wees met gezinnen in een andere dagindeling. Kinderen kunnen niet naar school en kunnen niet optrekken met klasgenoten. Help hen thuis bij het leren. Help vader en moeder als zij daarbij ondersteunen. Wees met de één-ouder gezinnen; het is zwaar als taken op één paar schouders neerkomen.

Heere, geef onderlinge liefde, geduld en wijsheid als we dicht op elkaar leven. Geef dat kinderen met respect naar hun ouders zullen luisteren; geef ouders wat nodig is om de kinderen en elkaar met liefde te omringen. Bewaar ons voor het verkeerde in de omgang met elkaar.

We nemen de toevlucht onder Uw vleugels, om door U geholpen te worden.

Onze ogen zijn op U geslagen. Wees met ons allen en ondersteun ons in onze noden.

U alleen bent onze Rots van behoud.

Hoor ons in Christus' Naam in de vergeving van onze zonden.

Amen.

Ds. J. Muller